

KS

Den økonomiske situasjonen i kommunene

KS påpeker at den krevende økonomiske situasjonen for kommunesektoren også preger barnehage- og skoleområdet. Det er særlig usikkerhet om kostnader til vikarer og smittevernutstyr som følge av pandemien faktisk blir dekket av den varslede kompensasjonen fra staten. For den enkelte kommune er det ikke nødvendigvis samsvar mellom regjeringens makroberegninger av sektorens utgifter og innsparinger og reelle kostnader og innsparingsmuligheter. Bortfallet av foreldreinntekter som følge av nasjonale stengevedtak i barnehage og SFO våren 2020 var om lag 200 mill kr. høyere enn den særskilte kompensasjonen som ble bevilget til dette. Om lag halvparten av kommunene fikk ikke dekket sine faktiske inntektstap fordi kompensasjonen ble fordelt etter kostnadsnøkler og ikke etter reelt inntektsbortfall. Samtidig var kommunene pålagt å dekke faktisk tap av foreldreinntekter for private barnehager. Kommunesektoren kan heller ikke nedjustere tilskudd til private barnehager i inneværende år, selv om regjeringen forutsetter en innsparing gjennom redusert deflator som også omfatter dette tilskuddet.[1]

Regjeringen og KS presenterer 16.10 første delrapport fra arbeidsgruppen som har vurdert merkostnader og mindreinntekter samlet for kommunesektoren som følge av Koronapandemien. KS mener at den endelige beregningen av kompensasjonen må sikre at kostnader og inntektsbortfall som følge av pandemien blir dekket for fylker og kommuner, slik Stortinget har forutsatt.

Kap 225 Tiltak i grunnopplæringa - post 69 tiltak for fullføring av videregående opplæring

KS mener det er veldig positivt at Regjeringen i tråd med anbefalinger fra kommunesektoren viderefører de fleste tiltakene i utdanningsløftet fra krisepakke 3, med en sterk satsing på videregående opplæring og fagskoleutdanning for ungdom, permitterte og ledige. Dette vil gi mange mennesker den kompetansen de selv og samfunnet trenger, og dermed bidra til at flere kan komme i jobb og færre står utenfor. KS støtter Liedutvalgets hovedforslag om en gjennomføringsreform i videregående opplæring, jfr NOU 2019:25 *Med rett til å mestre*. Flere at tiltakene i utdanningsløftet understøtter en slik reform og bør videreføres.

KS mener at:

- Tiltakene i utdanningsløftet er gode og bør videreføres som varige satsinger.

Tiltak for læringer:

KS viser til at det i Innst.360 S (2019-2020) ble bevilget 175 mill kr til særskilte tiltak for læringer, som blant annet omfattet økt lærerlønnsvekst for særlig rammede lærefag, stimuleringsmidler til lærebedrifter, tiltak knyttet til formidling av elever og rekruttering av lærebedrifter. Ordningen er ikke foreslått forlenget i budsjettforslaget for 2021. KS påpeker at

utfordringene for rekruttering av lærlingplasser varierer betydelig regionalt, og mellom fag og elevgrupper. Dette tilskuddet gir mulighet for målrettede tiltak overfor bransjer og elever med særlige behov og kan være vel så effektivt som den generelle økningen i lærlingtilskuddet.

KS mener at:

- Tilskudd til særskilte tiltak for lærlinger bør videreføres også i 2021.

Kap 226. post 21 Fagfornyelsen og læremidler

KS viser til at både fagfornyelsen og den pågående pandemien krever en omlegging til nye og digitale læremidler og mulighet for digital undervisning. KS mener det er positivt at det under pandemien er bevilget særskilte midler til denne omstillingen. KS er imidlertid kritisk til at tilskuddet til fornyelse av læremidler i kommunene for 2021 foreslås redusert med 70 mill kr sammenliknet med årets bevilgning, i det første året med gjennomføring av fagfornyelsen. Selv om fylkene har fått midler til fornyelse av læremidler over rammetilskuddet, er det store behov for investeringer også i utstyr og materiell som vil være krevende å dekke innenfor ordinære rammer særlig i en situasjon med presset økonomi for sektoren. Behovet vil forsterke seg når fagfornyelsen skal innføres også for VG2 og VG3 fra skoleåret 2020/2021.

Det er viktig å støtte kommunenes arbeid med informasjonssikkerhet og personvern som grunnlag for digital utvikling. KS er i gang med et forprosjekt på dette området, *SkoleSec*, og har nylig fått tildelt midler fra Utdanningsdirektoratet for å ta en ledende rolle i et nasjonalt samarbeid om dette. KS mener dette er et positivt første skritt, men at satsingen på personvern og informasjonssikkerhet generelt må videreføres og styrkes.

KS mener at

- Tilskuddet til fornyelse av læremidler i kommunene bør videreføres på samme nivå som i 2020.
- Satsingen på tiltak for personvern og informasjonssikkerhet bør styrkes.

Kap 231 Barnehager

Bemannings- og pedagognormene er fortsatt underfinansiert med minimum 690 mill kr i 2021 for kommunene, og fra 2022 er underfinansieringen om lag 1 mrd kr. KS er svært kritisk til at det innføres nasjonale krav uten tilstrekkelig finansiering, som overlater store ekstraregninger til lokale folkevalgte og innbyggere i kommunene. Om lag 125 kommuner som ikke har private barnehager, får likevel rammekutt som følge av regjeringens forslag om redusert pensjonspåslag til private barnehager.

KS mener at:

- Stortinget må sørge for fullfinansiering av bemannings- og pedagognorm i barnehagene for alle kommuner, slik at de settes i stand til å oppfylle normene uten kutt i andre velferdstilbud.

KS foreslår følgende anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen om å nedsette et hurtigarbeidende utvalg som skal belyse økonomiske konsekvenser av den innførte bemannings- og pedagognormen for kommuner, offentlige og private barnehager. Utvalget skal også vurdere økonomiske konsekvenser for kommuner og private barnehager av pensjonspåslaget i tilskudd til private barnehager. KS og PBL forutsettes å være representert i utvalget. Stortinget ber regjeringen komme tilbake med nærmere vurderinger av finansieringsbehov, basert på utvalgets rapport, i kommuneproposisjonen 2022»

Programkategori 07.60 Høyere utdanning og forskning.

Fornyelse og innovasjon i offentlig sektor

KS savner midler til varslet satsning på fornyelse og innovasjon i offentlig sektor. Både Regjeringens stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor (Meld. St. 30 (2019-2020)), og Langtidsplanen for forskning og utdanning 2019-2028 uttrykker mål om å øke offentlig sektors innovasjonstakt- og evne. KS mener at samfunnsutfordringene ikke kan løses uten en målrettet og omfattende satsing på forskning og innovasjon i offentlig sektor. KS vil også påpeke at vi har for lite dokumentert kunnskap om hvilke tiltak som virker. Det er behov for mer anvendt forskning og følgeforskning med kommunesektoren, og man må større grad åpne for utprøving av nye forskningsmetoder- og prosesser, mer tverrsektorielt samarbeid og brukermedvirkning. KS mener at budsjettet bør styrkes på dette området.

[1] <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/okonomi/FoU-rapport-til-KS-om-reduert-kommunal-deflator-og-konsekvenser-for-kommunesektorens-okonomiske-handlefrihet.pdf>